

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

Мазуркевич О. П. , Дячук В. П.

**ЗВИЧАЄВІ НОРМИ ЕТИКЕТУ
В ТРАДИЦІЙНІЙ
КУЛЬТУРІ УКРАЇНЦІВ**

Навчальний посібник

Видавництво Ліра-К
Київ
2017

УДК 392.72+395(477)
ББК 87.77я73+63.52(4Укр)-525я73
М139

Рецензенти:

М. М. Бровко – доктор філософських наук, професор кафедри суспільних наук Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського;

Ю. І. Горбань – кандидат культурології, доцент, директор наукової бібліотеки Київського національного університету культури і мистецтв;

Т. О. Долбенко – доктор культурології, професор кафедри теорії культури Київського національного університету культури і мистецтв;

В. В. Ластовський – доктор історичних наук, професор кафедри міжнародних відносин Київського національного університету культури і мистецтв

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник для студентів ВНЗ(лист 1/11-4061 від 23.03.2015)*

Мазуркевич О. П., Дячук В. П.

М139 Звичаєві норми етикету в традиційній культурі українців: навч. посіб. – Київ: Вид-во Ліра-К, 2017. – 218 с.

ISBN 978-966-2609-96-7

У навчальному посібнику розкрита сутність та основні форми звичаєвих норм етикету у традиційній культурі українців.

Автори навчального посібника зробили порівняльний аналіз між етикетом та схожими термінами (мораль, звичай, ритуал), що дає можливість виокремити саме поняття етикету в українській культурі.

Приділено увагу одній із проблем, що постає при вивченні етнічних традицій етикету, а саме проблемі семантики символічної мови. Авторами доведено, що поведінкові стереотипи етикетного спілкування українців відбивають естетичний досвід народу, що й дозволяє говорити про красу форм спілкування у традиційній культурі.

Наголошено, що вироблені шляхом багатовікового відбору поведінкові стереотипи в узагальненому вигляді відбивають соціальний досвід народу. Засвоюючи норми етикетної поведінки, люди вбирають досвід поколінь. Таким чином реалізується одна з найважливіших функцій етикету – функція етнічної та соціальної ідентифікації.

Навчальний посібник може бути використаний закладами освіти й культури, громадськими організаціями.

УДК 392.72+395(477)

ББК 87.77я73+63.52(4Укр)-525я73

ISBN 978-966-2609-96-7

© Мазуркевич О. П., Дячук В. П., 2015

© «Видавництво Ліра-К», 2015

ЗМІСТ

ВСТУП	5
Розділ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ	7
1.1. Історіографія проблеми	7
1.2. Термінологічний апарат дослідження	21
1.3. Джерельна база	34
Розділ 2. ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЗВИЧАЄВИХ НОРМ ЕТИКЕТУ В ТРАДИЦІЙНІЙ КУЛЬТУРІ УКРАЇНЦІВ	41
2.1. Традиційна культура Поділля і формування звичаєвих норм етикету	41
2.2. Дотримання етикету в структурі комунікативної поведінки особистості	66
2.3. Міжособистісні стосунки українців в звичаєвих нормах етикету	91
Розділ 3. ОСОБЛИВОСТІ ЗВИЧАЄВИХ НОРМ ЕТИКЕТУ В ТРАДИЦІЙНІЙ КУЛЬТУРІ XIX – початку XX ст.	110
3.1. Феномен почесності і традиції шанування	110
3.2. Звичаєві норми етикету в культурі гостинності	124
3.3. Етикет і культура зовнішнього вигляду	152
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	163
ДОДАТКИ	185